

**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ**

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ

ΣΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΜΜ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Χανιά, 29.5.2026

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Αν. Τασούλας τέλεσε στον Βάμο Χανίων, τα αποκαλυπτήρια της προτομής του Νικόλαου Εμμ. Παπαδάκη (1949-2025), ο οποίος διετέλεσε επί σειρά ετών Γενικός Διευθυντής του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

Ακολουθεί ο χαιρετισμός του κ. Τασούλα:

«Κυρίες και κύριοι,

Υπήρχε πάντα ένα ζήτημα στην ιστορία, τη μεγάλη και τη μικρή ιστορία που παράλληλα πορεύονται και καθορίζουν τη ζωή μας και τις τύχες μας: ποια είναι η πηγή που κινεί την ιστορία;

Είναι οι συνθήκες, είναι μία αναπόδραστη νομοτέλεια, είναι δεδομένα τα οποία ξεφεύγουν από τις δυνατότητες και τις επιτεύξεις του ατόμου; Είναι, δηλαδή, η ιστορία μία μαζική υπόθεση; Ή μήπως η ιστορία είναι υπόθεση προσωπικοτήτων; Κινείται, δηλαδή, με βάση την έμπνευση, τη βαρύτητα, τη δύναμη του χαρακτήρα ηγετών μεγαλύτερου ή μικρότερου επίπεδου; Την ιστορία την καθορίζουν τα άτομα ή τα σύνολα;

Υπάρχουν διάφορες απόψεις γύρω από αυτό το θέμα. Θεωρώ όμως, πως, προσωπικότητες όπως ο Ελευθέριος Βενιζέλος που ενέπνευσαν το τιμώμενο σήμερα πρόσωπο του Νικολάου Παπαδάκη, τέτοιες προσωπικότητες, ασφαλώς συνηγορούν υπέρ του ότι, την ιστορία, πρωτευόντως, την κινούν ισχυρές προσωπικότητες.

“Κι αν είναι πλήθος τ’ άσκημα, κι αν είναι τ’ άδεια αφέντες, φτάνει μια σκέψη, μια ψυχή, φτάνεις εσύ, εγώ φτάνω, να δώσει νόημα στων πολλών την ύπαρξη ένας φτάνει” έγραψε ο Κωστής Παλαμάς.

Να δώσει νόημα στων πολλών την ύπαρξη, ένας φτάνει. Ένας τέτοιος ήταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος.

Ένας τέτοιος, τηρουμένων των αναλογιών, ήταν ο Νικόλαος Παπαδάκης, που εμπνευσμένος από τον Βενιζέλο αφιέρωσε τη ζωή του, εις την προβολή και διατήρηση της μνήμης αυτού του μεγάλου πραγματοποιού, αυτού του μεγάλου πολιτικού, ο οποίος διαμόρφωσε τη μοίρα της Ελλάδος μετά το 1910. Διαμόρφωσε τη μοίρα της Ελλάδος μέσα σε ένα μεταίχμιο. Το μεταίχμιο της ικμάδας της Μεγάλης Ιδέας, της εδαφικής διαστάσεως της Μεγάλης Ιδέας, εν συνεχεία του ξεπεσμού, της απογοήτευσης, της ήττας, της εκτόνωσης αυτής της ικμάδας της Μεγάλης Ιδέας και είναι ο ίδιος, ο οποίος έθαψε το ίδιο του το παιδί, τη Μεγάλη Ιδέα και προέβαλε στα μάτια του ελληνικού λαού, ο ίδιος, μια άλλη Μεγάλη Ιδέα, την ιδέα της περισυλλογής, της ανασυγκροτήσεως, της προκοπής, ενός κράτους, που όπως έλεγε, φιλοδοξούσε να γίνει μια μικρή Αγγλία.

Αυτή η προσωπικότητα ενέπνευσε τον Νικόλαο Παπαδάκη και αφιέρωσε τη ζωή του στην προβολή της μνήμης του, του έργου του, της πορείας του.

Είναι μια δύσκολη διαδικασία η ιστορία στην Ελλάδα, προκαλεί έριδες, προκαλεί συγκρούσεις, προκαλεί διενέξεις, αλλά ο Παπαδάκης με τον τρόπο που διάβαζε αλλά και εξέπεμπε την ιστορία όπως καλά την κατείχε, την έκανε αδιαφιλονίκητη. Όπως σωστά ελέγχθη, το δίτομο έργο του για το Βενιζέλο θεωρείται κλασικό. Και ο ίδιος, μέχρι την τελευταία στιγμή θυμάμαι, στα έξι χρόνια της στενής μας συνεργασίας, εγώ στη Βουλή, αυτός στο Εθνικό Ίδρυμα, νοιαζόταν για την προβολή του Βενιζελισμού, για την προβολή αυτού του φαινομένου, έως τα πέρατα της οικουμένης.

Δύο μήνες μετά τον θάνατό του, τον Νοέμβριο του 2025, στην πρωτεύουσα της Βραζιλίας, στηνόταν η προτομή του Ελευθερίου Βενιζέλου μπροστά από την Ελληνική Πρεσβεία. Μπροστά από την Ελληνική Πρεσβεία στήθηκε η προτομή του Ελευθερίου Βενιζέλου, ένα από τα εντελώς τελευταία έργα του Παπαδάκη, ο οποίος θέλησε εκεί, στη μακρινή Βραζιλία, στη Μπραζιλία, να μπει η προτομή του Βενιζέλου, γιατί λέτε; Γιατί στη διπλανή Πρεσβεία της Τουρκίας ήταν η προτομή του Κεμάλ Ατατούρκ και δεν μπορούσε να λείπει η προτομή του Έλληνα ηγέτη, ο οποίος σημάδευσε την ιστορία την ίδια περίοδο με τον Κεμάλ Ατατούρκ και νοιαζόταν για αυτή την εξέλιξη μέχρι τα έσχατα της ζωής του.

Ο Νικόλαος Παπαδάκης υπήρξε από τις σημαντικότερες μορφές του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών, Ελευθέριος Βενιζέλος με το οποίο συνδέθηκε επί 25 χρόνια.

Δικηγόρος όπως ξέρετε όλοι στο επάγγελμα και με καταγωγή από 'δω, αφιέρωσε μεγάλο μέρος της δημόσιας και ερευνητικής του δραστηριότητας στη μελέτη της ζωής και πορείας του Ελευθερίου Βενιζέλου, αλλά και γενικότερα της νεότερης πολιτικής ιστορίας της Ελλάδος, ειδικότερα δε της Κρήτης.

Συμμετείχε ενεργά στη δημιουργία και στην οργάνωση του Ιδρύματος από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του. Διετέλεσε Γενικός Διευθυντής από το 2000 έως το 2025 και Πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του αρχαιακού, εκδοτικού και συνεδριακού του έργου.

Κατά την περίοδο αυτή το Ίδρυμα εξελίχθηκε σε βασικό φορέα έρευνας και τεκμηρίωσης για τον κρητικό ηγέτη, την πολιτική ιστορία των αρχών του 20ου αιώνα και προφανώς για το Κρητικό Ζήτημα.

Στη δραστηριότητα αυτή, σημαντική υπήρξε και η συνεργασία του αλλά και η έμπνευση που είχε από τον Μητροπολίτη Κισσάμου και Σελίνου Ειρηναίου Γαλανάκη, ο οποίος είχε πρωταγωνιστικό ρόλο στην ίδρυση του φορέα.

Μάλιστα ένα από τα ιδρυτικά μέλη του Ιδρύματος είναι η ίδια η Βουλή των Ελλήνων η οποία το έχει θέσει υπό τη διαρκή αιγίδα της και ο εκάστοτε Πρόεδρός της είναι και Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος.

Όπως ελέχθη, το κορυφαίο έργο του ήταν η δίτομη βιογραφία «Ελευθέριος Βενιζέλος: Ο άνθρωπος, ο ηγέτης» η οποία εκδόθηκε το 2017 από το Εθνικό Ίδρυμα. Η μελέτη αυτή βασίστηκε σε εκτεταμένη χρήση αρχαιακών πηγών και βιβλιογραφίας και επιχείρησε να παρουσιάσει συνολικά την πορεία του Βενιζέλου, από την πολιτική περιόδό του στην Κρήτη έως το θάνατό του το 1936 στη Γαλλία.

Το έργο χρησιμοποιήθηκε ευρέως στη σχετική βιβλιογραφία και στη δημόσια ιστορική συζήτηση γύρω από τον Βενιζελισμό και την πολιτική ιστορία της Ελλάδος. Παράλληλα δημοσίευσε άρθρα και μελέτες για την ιστορία της Κρήτης, το Κρητικό ζήτημα, τη Μικρασιατική Εκστρατεία και θέματα σοβαρά της ελληνικής πολιτικής ιστορίας.

Συμμετείχε στην επιμέλεια συλλογικών τόμων, πρακτικών συνεδρίων και εκδόσεων του Ιδρύματος Βενιζέλου, ενώ σε συνέδρια και δημόσιες εκδηλώσεις παρουσίαζε συχνά θέματα σχετικά με τον Βενιζέλο και την ιστορία.

Και προφανώς νοιάστηκε και για την εξωστρέφεια του Ιδρύματος, το οποίο έφτασε μέχρι την Αμερική, μέχρι τη Σερβία, γιατί ήθελε αυτή η γνώση και αυτή η διασπορά της να ξεφύγει από τα στενά όρια της Ελλάδος.

Στον Βάμο, λοιπόν κυρίες και κύριοι, τόπο βαθιά ποτισμένο με Ιστορία, τόπο με βαθιά συνείδηση του τι σημαίνει αγώνας για ελευθερία, αποκαλύψαμε μόλις προ ολίγου, την προτομή του Νικολάου Παπαδάκη, τέκνου αυτής της γης, ακούραστου διακόνου της ιστορικής μνήμης του Ελληνισμού.

Εδώ, στην πρωτεύουσα του Αποκόρωνα, η Μεταπολιτευτική Επανάσταση του 1895-1896, η λεγόμενη και “τυχερή”, άνοιξε τον δρόμο προς την κρητική αυτονομία και, μέσω αυτής, προς την Ένωση με την Ελλάδα το 1913, εξ ου και “τυχερή”. Η πολιορκία του Βάμου υπήρξε κορυφαίο γεγονός εκείνης της πορείας, απόδειξη ότι οι Κρητικοί ήξεραν να μεταφέρουν τον αγώνα από τα πεδία των μαχών στις αίθουσες της διπλωματίας, μετατρέποντας το πάθος τους σε εύφορο έδαφος για να κάνουν πολιτική.

Οι μεγάλες σελίδες της ιστορίας, όμως, δεν χάνονται, αν βρεθούν οι κατάλληλοι άνθρωποι να τις διασώσουν και να τις αναδείξουν. Αυτήν ακριβώς την τέχνη υπηρέτησε ο Νικόλαος Παπαδάκης. Δικηγόρος, ερευνητής, συγγραφέας, πρωταγωνιστής πολιτιστικών και κοινωφελών δράσεων, υπήρξε επί δεκαετίες η ψυχή του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών “Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος”, αντιμετώπισε τον Βενιζέλο ως υπόδειγμα ηγέτη, που μπορεί να διαβάσει τη συγκυρία και να πολλαπλασιάζει τα οφέλη της, ως ένα ζωντανό παράδειγμα ευθύνης, διορατικότητας και θάρρους.

Με νηφάλιο πάθος, με αυστηρότητα επιστήμονα και συνάμα ανθρώπινη ευαισθησία, ανέδειξε την πολιτική και ηθική προσωπικότητα του ανθρώπου που ένωσε την κρητική επαναστατική ορμή με το όραμα ενός λαού που προχωρά μπροστά, διεκδικεί και πετυχαίνει την εθνική του ολοκλήρωση. Όταν είναι η ώρα της. Γιατί ο Βενιζέλος είχε και τη δυνατότητα να καταλαβαίνει πότε είναι ώριμα τα πράγματα και όταν δεν ήταν ώριμα, είχε το σθένος να αντιδρά ακόμα και στην επιθυμία Κρητών Βουλευτών να εισέλθουν στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, είχε αυτό το θάρρος, να απαγορεύσει την είσοδο στο Ελληνικό Κοινοβούλιο Κρητών Βουλευτών γιατί δεν είχε έρθει ακόμη η ώρα.

Όσοι τον γνώρισαν από κοντά τον Παπαδή, διέκριναν έναν άνθρωπο σπάνιας ευγένειας και ευαισθησίας, με διαρκή έγνοια για την παιδεία, τον πολιτισμό και την πρόοδο του τόπου.

Στη χώρα μας, κυρίες και κύριοι, η ιστορία όχι μόνο γράφεται, αλλά επίσης, λέγεται με πάθος. Γνωρίζουμε όλοι πόσο δύσκολο είναι να υπηρετείς την ιστορική αλήθεια χωρίς ιδεολογικά και συντεχνιακά συμφέροντα, χωρίς πολιτικές σκοπιμότητες, χωρίς προκαταλήψεις. Ο Παπαδάκης αρνήθηκε αυτόν τον δρόμο. Απέφευγε τις εύκολες διαιρέσεις. Συνδύαζε την αφοσίωση στην ιστορική έρευνα με το ιδανικό της διαφύλαξης της εθνικής ομοψυχίας.

Υπήρξε ο άνθρωπος που εργάστηκε, ώστε η Οικία Βενιζέλου στη Χαλέπα να γίνει ένας ζωντανός τόπος ιστορικής συνείδησης και παιδείας. Με την ίδια επιμονή φρόντισε ακόμη και το αμπέλι του Βενιζέλου, γνωρίζοντας βαθιά πως η μνήμη, όπως και η γη, καρποφορεί μόνο όταν καλλιεργείται με επιμέλεια, μεράκι και αφοσίωση. Έτσι, μέσα από το έργο του, η Χαλέπα, οι Σέβρες, η Λωζάννη, η Σμύρνη, η Κωνσταντινούπολη και ολόκληρη η κρητική και εθνική διαδρομή, φωτίστηκαν ξανά.

Στις μέρες μας, όπου η βιασύνη, η επιφανειακότητα, η προχειρότητα και η αμνημοσύνη απειλούν να συνθλίψουν τη σωφροσύνη και η δημόσια ζωή κινδυνεύει να χάσει τη σχέση της με τη σύνεση και την κριτική σκέψη, το παράδειγμα του Παπαδάκη αποκτά βαρύνουσα σημασία.

Το παράδειγμά του μας υπενθυμίζει ότι ο πατριωτισμός είναι επίπονη προετοιμασία του μέλλοντος. Ο Παπαδάκης ανήκε σε αυτή τη σπάνια κατηγορία ανθρώπων που εργάζονται αθόρυβα για κάτι μεγαλύτερο και μετά από τους ίδιους. Στα μάτια του η Κρήτη ακτινοβολούσε και πέρα από τα σύνορά της. Ο Βάμος ήταν ένας μικρός τόπος αλλά και μια πυκνή πατρίδα.

Σήμερα η μορφή του επιστρέφει στον γενέθλιο τόπο της, λαξευμένη από τον σπουδαίο Αντώνη Παυλάκη.

Τα έθνη, κυρίες και κύριοι, δεν προοδεύουν μόνο χάρη στους μεγάλους ηγέτες τους, αλλά και χάρη σε εκείνους που, με αφοσίωση και σεμνότητα, διαφυλάσσουν την παρακαταθήκη τους για τις επόμενες γενιές.

Τιμούμε, λοιπόν, τον Νικόλαο Παπαδάκη ως άνθρωπο ήθους, ευθύνης και βαθιάς πατριωτικής συνείδησης. Τον τιμούμε ως Κρητικό που συνέδεσε τον τόπο του με τη μεγάλη εθνική αφήγηση. Τον τιμούμε ως τον μελετητή του Βενιζέλου, αλλά και ως έναν άνθρωπο που μας δίδαξε ότι η ιστορική μνήμη αποκτά αξία μόνο όταν γίνεται δύναμη δημιουργικότητας.

Κυρίες και κύριοι,

ένα από τα θέματα που σήμερα αντιμετωπίσαν οι υποψήφιοι των Πανελληνίων Εξετάσεων για το Πανεπιστήμιο ήταν και ένα ποίημα του Εμπειρικού. Ένα ποίημα αυτού του υπερρεαλιστή ποιητού Εμπειρικού με τίτλο “Ποιος ζει και ποιος πεθαίνει”. Ένα ποίημα που είναι ύμνος, κατά βάση, προς τη χαρά της ζωής. Μέσα από τον δυναμισμό ο οποίος εκπέμπεται από τον άνθρωπο και αρπάζει τη ζωή και την κρατά στα χέρια του με δύναμη. Τελειώνοντας, αυτό το ποίημα λέει πως, «Προ πάντων μη φοβηθείς το πάτημά σου». Να μην φοβάσαι το πάτημά σου. Προπάντων να μην φοβάσαι να προχωράς. Προπάντων να μην φοβάσαι να πας μπροστά. Το πάτημά σου είναι η πορεία προς τα μπροστά.

Είναι το ζυγισμένο πάτημα του ανθρώπου προς την εκπλήρωση των στόχων της ζωής του. Και για να το μεταφέρω σε όρους πολιτικής Βενιζελικής ιδεολογίας χρησιμοποιώντας μία φράση του Κολοκοτρώνη, είναι το πάτημα προς τη “φρόνιμη ελευθερία”. Έτσι δίδαξε ο Κολοκοτρώνης στους νέους στην ομιλία του στην Πνύκα, να επιδιώκουν τη “φρόνιμη ελευθερία”.

Τέτοιος επαναστάτης ήταν ο Βενιζέλος. Ήθελε να γίνουν αλλαγές, αλλά όχι πάνω σε χαλάσματα. Ήθελε να χτίσει, αλλά όχι πάνω σε γκρεμίσματα.

Και αυτόν τον ηγέτη, ένας άλλος άνθρωπος που η ζωή του έδωσε “νόημα σε πολλών την ύπαρξη” τον παρουσίασε σε εμάς, τον ξεδίπλωσε σε εμάς, σε όλες τις πτυχές του, και αυτός είναι ο Παπαδάκης.

Αξίζει λοιπόν συγχαρητήρια ο Δήμος, η οικογένεια, το Εθνικό Ίδρυμα για την πρωτοβουλία να αποθανάτισουμε τη μορφή του Παπαδάκη εδώ στη γενέθλια γη και εύχομαι, η μορφή του στον Βάμο, να γίνει ένα διαρκές παράδειγμα του ότι, η αφοσίωση στην ιστορία και στην παιδεία είναι τελικά η πιο σίγουρη επένδυση στο μέλλον.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας».